

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(4)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 สมมติฐานการศึกษา.....	6
1.4 ขอบเขตการศึกษา	6
1.5 วิธีการศึกษา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2. ลักษณะและความสำคัญของสวนสาธารณะ	8
2.1 ความหมายของสวนสาธารณะ	8
2.2 ลักษณะของสวนสาธารณะ	13
2.2.1 ลักษณะทางกายภาพ.....	13
2.2.2 สถานภาพทางกฎหมาย	16
2.3 การจำแนกประเภทของสวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร.....	18
2.3.1 การจำแนกประเภทตามลักษณะการให้บริการ.....	18
2.3.2 การจำแนกประเภทตามการจัดหา	19
2.3.3 การจำแนกประเภทโดยสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร.....	20

2.3.4 การจำแนกประเภทโดยกรมโยธาธิการและผังเมือง	
กระทรวงมหาดไทย	21
2.3.5 การจำแนกประเภทโดยสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร	24
2.4 พัฒนาการและความสำคัญของสวนสาธารณะ.....	26
2.4.1 การเกิดขึ้นและพัฒนาการของสวนสาธารณะในต่างประเทศ.....	26
2.4.2 การเกิดขึ้นและพัฒนาการของสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร	29
2.4.3 ความสำคัญของสวนสาธารณะ.....	41
(ก) ด้านสิ่งแวดล้อม.....	41
(ข) ด้านเศรษฐกิจ	42
(ค) ด้านสังคม	43
(ง) ด้านการศึกษา.....	43
(จ) ด้านอื่นๆ.....	43
3. แนวความคิดในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ	45
3.1 แนวความคิดในการอนุรักษ์พื้นที่สวนสาธารณะ.....	45
3.1.1 ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ..	45
3.1.2 มาตรการในการอนุรักษ์พื้นที่สวนสาธารณะ	46
(ก) มาตรการอนุรักษ์พื้นที่สวนสาธารณะโดยตรง	46
(ข) มาตรการทางสังคมเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่สวนสาธารณะ.....	50
3.1.3 การปรับใช้แนวคิดในการอนุรักษ์กับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	51
3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสวนสาธารณะแบบยั่งยืน	52
3.2.1 ความหมายตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน.....	52
3.2.2 หลักการและทฤษฎีของสวนสาธารณะแบบยั่งยืน.....	53
(ก) การคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและพอเพียง	54
(ข) การผสมผสานสวนสาธารณะให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบเมือง	54
(ค) การแสดงออกทางด้านสุนทรียภาพใหม่ๆ ในแง่ของการออกแบบ	55

3.2.3 แนวทางการได้มาซึ่งพื้นที่สวนสาธารณะเพื่อการพัฒนา	56
(ก) ที่ดินของเอกชน	56
(ข) ที่ดินของหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ.....	57
(ค) ที่ดินประเภทพิเศษ.....	57
3.2.4 การปรับใช้แนวความคิดในการพัฒนาสวนสาธารณะอย่างยั่งยืนกับ การจัดการพื้นที่สวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร	58
3.3 แนวความคิดในการมีส่วนร่วมของประชาชน	59
3.3.1 ความหมายและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	59
(ก) หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน	59
(ข) ความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ..	61
(ค) รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	63
3.3.2 การปรับใช้แนวความคิดในการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการจัดการ พื้นที่สวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร	67
3.4 แนวความคิดการใช้พื้นที่ว่างเว้นจากการใช้งานมาพัฒนา เป็นสวนสาธารณะ.....	68
3.4.1 ลักษณะและการกำหนดแนวทางการใช้พื้นที่ว่างเว้นจากการใช้งาน ..	68
(ก) ลักษณะของพื้นที่ว่างเว้นจากการใช้งาน	68
(ข) การกำหนดแนวทางการใช้พื้นที่ว่างเว้นจากการใช้งาน	69
3.4.2 การปรับใช้แนวความคิดการใช้พื้นที่ว่างเว้นจากการใช้งานกับ การจัดการพื้นที่สวนสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานคร	70
4. นโยบายและมาตรการทางกฎหมายในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	71
4.1 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ	71
4.1.1 การกำหนดทิศทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	72
4.1.2 การจัดหาและพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่สวนสาธารณะ	76
4.1.3 การดูแล สงวนและรักษาพื้นที่สวนสาธารณะ.....	78
4.1.4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	80

4.2	มาตรการทางกฎหมายในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ.....	85
4.2.1	มาตรการทางกฎหมายในการดูแลและบำรุงรักษาพื้นที่สวนสาธารณะ	85
	(ก) การดูแลพื้นที่สวนสาธารณะ	86
	(ข) การบำรุงรักษาพื้นที่สวนสาธารณะ.....	95
4.2.2	มาตรการทางกฎหมายในการอนุรักษ์สวนสาธารณะด้านพื้นที่.....	100
4.2.3	มาตรการทางกฎหมายเพื่อการควบคุมและจำกัดการใช้ประโยชน์	108
	(ก) การควบคุมในทางพื้นที่	109
	(ข) การจำกัดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่	111
4.2.4	มาตรการทางกฎหมายเพื่อการได้มาและพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ	115
	(ก) การได้มาซึ่งพื้นที่สวนสาธารณะ	115
	(ข) การพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ.....	125
4.2.5	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	128
4.2.6	มาตรการทางกฎหมายเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	130
4.3	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ	132
4.3.1	หน่วยงานส่วนกลาง	132
	(ก) กรมโยธาธิการและผังเมือง	133
	(ข) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	133
	(ค) กรมธนารักษ์	134
4.3.2	หน่วยงานส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร	135
	(ก) สำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม.....	136
	(ข) สำนักผังเมือง	138
	(ค) สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล	139
	(ง) สำนักงานเขต.....	140
5.	ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับมาตรการเชิงนโยบาย มาตรการทางกฎหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ	142
5.1	ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับนโยบาย	143

5.1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	144
5.1.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554).....	145
5.1.3 นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 - 2559	146
5.1.4 แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2552 - 2555	147
5.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของมาตรการทางกฎหมาย.....	150
5.2.1 การดูแลและบำรุงรักษาพื้นที่สวนสาธารณะ	150
5.2.2 การอนุรักษ์สวนสาธารณะด้านพื้นที่.....	154
5.2.3 การควบคุมและจำกัดการใช้ประโยชน์	157
5.2.4 การได้มาและพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ.....	159
5.2.5 การดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	169
5.2.6 การมีส่วนร่วมของประชาชน	172
5.3 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับหน่วยงาน.....	174
5.3.1 การประสานความร่วมมือและความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน	174
5.3.2 ข้อจำกัดด้านต่างๆ ของผู้ปฏิบัติการ.....	176
5.4 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย.....	177
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	179
6.1 บทสรุป.....	180
6.2 ข้อเสนอแนะ	186
6.2.1 การกำหนดมาตรการเชิงนโยบาย	186
6.2.2 มาตรการกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	188
6.2.3 การดำเนินงานของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น.....	190
6.2.4 มาตรการบังคับใช้กฎหมาย	192
บรรณานุกรม	193

ภาคผนวก

ก. มาตรฐานพื้นที่สวนสาธารณะต่อประชากรในประเทศต่างๆ	205
ข. มาตรฐานเนื้อที่สถานที่พักผ่อนหย่อนใจต่อประชากรสำหรับประเทศไทย โดยหน่วยงานต่างๆ	206
ค. แผนผังแสดงที่โล่งทำกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2549	207
ง. คำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ 461/2551 เรื่อง การแบ่งกลุ่มการปฏิบัติงาน ของสำนักงานเขต	208
จ. แผนที่แสดงการแบ่งกลุ่มเขตตามลักษณะภูมิศาสตร์	210
ฉ. ตารางเปรียบเทียบการจำแนกประเภทสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร	211
ช. ที่ตั้งและจำนวนพื้นที่สวนสาธารณะหลัก ภายใต้ความรับผิดชอบ ของสำนักงานสวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร	212
ซ. สวนสาธารณะในเขตต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร ภายใต้การจัดการ ของฝ่ายปลูกและบำรุงรักษาในเรืองพืชพรรณ	214
ณ. ประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดระเบียบในสวนสาธารณะ	220
ประวัติการศึกษา	221